

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2023-2024

13 MAI 2024

Proposition de résolution relative à l'amélioration de l'intégration dans notre société des personnes porteuses d'une déficience mentale

RAPPORT

fait au nom de la commission des
Matières transversales
par
Mme **El Yousfi**

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2023-2024

13 MEI 2024

Voorstel van resolutie betreffende een betere integratie in onze samenleving van mensen met een mentale stoornis

VERSLAG

namens de commissie voor de
Transversale Aangelegenheden
uitgebracht door
mevrouw **El Yousfi**

Composition de la commission / Samenstelling van de commissie
Président / Voorzitter: Mark Demesmaeker

Membres / Leden

N-VA:	Cathy Coudyser, Mark Demesmaeker, Maaïke De Vreese
Ecolo-Groen:	Fourat Ben Chikha, Soetkin Hoessen, Hélène Ryckmans
Vlaams Belang:	Yves Buysse, Bob De Brabandere, Klaas Sloopmans
PS:	Fatima Ahallouch, Nadia El Yousfi
MR:	Philippe Dodrion, Gaëtan Van Goidsenhoven
CD&V:	Stijn De Roo, Kris Poelaert
Open Vld:	Rik Daems, Willem-Frederik Schiltz
PVDA-PTB:	Jos D'Haese, Antoine Hermant
Vooruit:	Kurt De Loor, Annick Lambrecht

*Voir:***Documents du Sénat:****7-495 – 20203/2024:**

- N° 1: Proposition de résolution.
N° 2: Amendements.

*Zie:***Documenten van de Senaat:****7-495 – 2023/2024:**

- Nr. 1: Voorstel van resolutie.
Nr. 2: Amendementen.

I. INTRODUCTION

La proposition de résolution relative à l'amélioration de l'intégration dans notre société des personnes porteuses d'une déficience mentale (doc. Sénat, n° 7-495/1) a été déposée le 20 novembre 2023.

La commission des Matières transversales l'a examinée une première fois au cours de sa réunion du 15 avril 2024. Cette proposition a à nouveau été inscrite à l'ordre du jour de la réunion du 13 mai 2024, au cours de laquelle la commission a également procédé aux votes.

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF

M. Dodrimont explique que la déficience intellectuelle, plus communément appelée «handicap mental», est un développement mental insuffisant caractérisé par une limitation des capacités intellectuelles et une capacité limitée et permanente de l'apprentissage. Cette déficience est généralement causée par un syndrome d'ordre médical. Ces syndromes sont divers, portent des appellations diverses et engendrent différentes conséquences pour les personnes touchées.

Parmi eux, nous pouvons citer, par exemple:

- la trisomie 21 ou «syndrome de Down», forme la plus connue de handicap mental congénital dû à une affection des chromosomes. Ce syndrome se manifeste sur le plan physique mais aussi mental. Les personnes atteintes ont des attributs physiques spécifiques. La gravité du retard mental qui les affecte est variable et touche leurs cinq sens. Cela se manifeste notamment par une difficulté de réception des informations et certains troubles du langage;
- le syndrome du «X-fragile» ou «syndrome de Martin Bell», deuxième cause génétique héréditaire la plus répandue de déficience (après la trisomie 21). Ce syndrome résulte de l'inactivation d'un gène situé sur le chromosome X; il touche plus fréquemment les garçons. Il se manifeste au niveau tant physique que psychologique et comportemental par une hyperactivité et des troubles de l'attention entre autres;
- le «syndrome de Williams et Beuren» est lié à la perte d'un petit fragment d'un chromosome. Cette maladie entraîne un déficit intellectuel léger et une malformation du cœur;

I. INLEIDING

Het voorstel van resolutie betreffende een betere integratie in onze samenleving van mensen met een mentale stoornis (doc. Senaat, nr. 7-495/1) werd ingediend op 20 november 2023.

De commissie voor de Transversale Aangelegenheden heeft het voorstel voor het eerst besproken tijdens haar vergadering van 15 april 2024. Vervolgens werd dit voorstel opnieuw geagendeerd tijdens de vergadering van 13 mei 2024. Tijdens deze vergadering ging de commissie eveneens over tot de stemmingen.

II. INLEIDENDE UITEENZETTING

De heer Dodrimont legt uit dat een intellectuele stoornis, gemeenzamer «mentale handicap» genoemd, een ontoereikende mentale ontwikkeling is die gekenmerkt wordt door een beperking van de verstandelijke vermogens en een blijvend beperkt leervermogen. Die stoornis wordt over het algemeen veroorzaakt door een medisch syndroom. Die syndromen zijn divers, hebben verschillende namen en verschillende gevolgen voor de getroffen personen.

Enkele van die syndromen zijn bijvoorbeeld:

- trisomie 21 of «downsyndroom» is de bekendste vorm van een congenitale mentale handicap, te wijten aan een aandoening in de chromosomen. Dit syndroom uit zich op fysiek maar ook op mentaal gebied. Personen die eraan lijden hebben specifieke lichamelijke kenmerken. De ernst van de mentale retardatie varieert en betreft de vijf zintuigen. Dat uit zich onder andere in problemen met de perceptie van informatie en in taalstoornissen;
- het «fragiel X-syndroom» of «Martin Bell-syndroom», de tweede meest verbreide genetische oorzaak van stoornissen (na downsyndroom). Dat syndroom komt voort uit de hapering van een gen op het X-chormosoos; het treft vaker jongens; het komt zowel op lichamelijk als op psychologisch en gedragsmatig gebied tot uiting, onder andere in hyperactiviteit en aandachtstoornissen;
- het «Williams-Beurensyndroom» dat te maken heeft met het ontbreken van een klein fragment van een chromosoom. Die ziekte veroorzaakt een lichte verstandelijke beperking en een hartafwijking;

– le «syndrome de Prader-Willi», maladie rare liée à une anomalie génétique qui se manifeste par un manque de tonus musculaire (hypotonie).

Les personnes affectées par ces pathologies rencontrent, à des degrés divers, des difficultés à faire face aux exigences et impératifs du quotidien ainsi qu'aux différentes sollicitations et contraintes sociales. Ces difficultés se manifestent à différents niveaux: cognitif (réflexion, conceptualisation), communication (langage), motricité, performances sociales, ce qui entraîne bien souvent de nombreuses complications en termes d'autonomie.

Très concrètement, une personne atteinte par ce type de lésions subira une situation de handicap qui se traduira par des difficultés à évaluer le temps, à faire face à des situations inédites et inconnues, à appréhender certaines conventions sociales, à avoir des interactions rapides et assertives, à fixer son attention de manière soutenue et continue sur une tâche, etc.

Le handicap subi par ces personnes est donc situationnel. Le handicap n'est, en effet, pas la désignation d'une pathologie ou d'un état de santé. Il est le nom d'un déficit de capacités par rapport à un environnement, comme convenu ces dernières années par de nombreuses juridictions et organisations internationales telles que les Nations unies, la Cour européenne des droits de l'homme ou encore le droit primaire européen via les Traités de l'Union européenne (UE).

En Belgique, le législateur a franchi une première étape le 30 mars 2021 en ajoutant un article 22ter à notre Constitution qui dispose en son premier article: «Chaque personne en situation de handicap a le droit à une pleine inclusion dans la société, y compris le droit à des aménagements raisonnables.»

Aujourd'hui, c'est bien de ces «aménagements raisonnables» dont il est question puisqu'en effet cette mention est une boîte vide qu'il nous convient de remplir afin de diminuer le handicap subi par certaines personnes plus vulnérables au sein de nos sociétés et particulièrement celles atteintes par une déficience mentale.

M. Dodrimont a eu l'occasion, avec d'autres sénateurs, de rencontrer à plusieurs reprises l'organisation «*Special Olympics*». Cette organisation créée en 1968 aux États-Unis et active dans 193 pays, œuvre pour l'intégration via le sport des personnes porteuses d'une déficience mentale, chez nous, sur le terrain, depuis de nombreuses années. En Belgique, près de vingt mille personnes goûtent au rêve olympique grâce à son travail.

– het «Prader-Willi-syndroom», een zeldzame ziekte die met een genetische afwijking te maken heeft. Het komt tot uiting door spierzwakte (hypotonie).

Personen die getroffen worden door die pathologieën ondervinden, in diverse gradaties, problemen om de eisen en verplichtingen van het dagelijks leven en van de maatschappij het hoofd te bieden. Die problemen komen op verschillende gebieden tot uiting: het cognitieve (nadenken, conceptualisering), de communicatie (taalgebruik), motoriek, sociale vaardigheden, wat heel vaak tot talrijke complicaties leidt op het gebied van zelfredzaamheid.

Heel concreet zal iemand met dergelijke letsels een toestand van handicap ervaren die zich zal uiten in problemen om de tijd in te schatten, nieuwe en ongekende situaties het hoofd te bieden, bepaalde sociale conventies te begrijpen, snelle en assertieve interactie te hebben, zijn aandacht aanhoudend en ononderbroken bij een taak te houden, enz.

De handicap die die personen treft, is dus situationeel. Het concept handicap verwijst niet naar een pathologie of een gezondheidstoestand. Het is de naam voor een capaciteitsbeperking in relatie tot de omgeving. Dat werd de voorbije jaren erkend door verschillende rechtbanken en internationale organisaties zoals de Verenigde Naties, het Europees Hof voor de rechten van de mens of het primair Europees recht via de EU-Verdragen.

In België heeft de wetgever een eerste stap gezet op 30 maart 2021 door een artikel 22ter aan onze grondwet toe te voegen waarvan het eerste lid luidt: «Iedere persoon met een handicap heeft recht op volledige inclusie in de samenleving, met inbegrip van het recht op redelijke aanpassingen.»

Het gaat hier nu over die «redelijke aanpassingen», aangezien die term een lege doos is waaraan we inhoud moeten geven om de handicap van bepaalde kwetsbare personen in onze samenleving, en vooral dan personen met een mentale stoornis, te verkleinen.

De heer Dodrimont heeft een paar keer de kans gehad om samen met andere senatoren de «*Special Olympics*» bij te wonen. Die organisatie, die in 1968 in de Verenigde Staten werd opgericht en actief is in 193 landen, ijvert voor de integratie van personen met een mentale stoornis via de sport. Door de inzet van die organisatie kunnen in België bijna twintigduizend mensen de olympische droom meemaken.

Au sein de l'organisation, de nombreux bénévoles et membres de famille accompagnent les athlètes sur le terrain et en dehors. Leur témoignage est donc précieux afin d'appréhender les réalités de leur quotidien.

La présente proposition de résolution découle de ces entretiens avec «*Special Olympics*» et formule différentes demandes aux différents niveaux de pouvoir de notre pays. Parmi celles-ci:

- encourager la mise en place d'un recensement plus pertinent des personnes en situation de handicap;
- encourager l'intégration de personnes porteuses d'un handicap mental et de représentants issus d'associations soutenant ces personnes au sein des organes décisionnels ou consultatifs dans le monde du sport, de la santé, de la lutte contre l'exclusion sociale et de l'égalité des chances;
- favoriser une approche intégrée entre niveaux de pouvoir afin de mieux intégrer les personnes porteuses d'un handicap mental dans le monde professionnel, notamment à travers les entreprises de travail adapté;
- envisager la création, au sein de l'Institut national d'assurance maladie-invalidité (INAMI), d'une nomenclature spécifique prévoyant un meilleur remboursement pour les prestations de soins améliorant les capacités physiques et l'autonomie (logopédie, ergothérapie, kinésithérapie notamment) des patients ayant un handicap mental;
- élaborer un label qui sera attribué, sur la base de critères inclusifs, aux infrastructures adaptées à la pratique du sport ou d'activités artistiques par des personnes ayant un handicap mental;
- inciter les communes à mettre en place un prix dédié aux personnes ayant un handicap mental lors des cérémonies du mérite sportif ou des concours artistiques ainsi que leurs accompagnants ou animateurs; ainsi que développer le dispositif «handicontact»;
- soutenir les associations actives dans le domaine du sport, de la culture et du handicap mental afin d'augmenter significativement le nombre de clubs sportifs réguliers et de structures culturelles prêts à accueillir des sportifs ou des artistes ayant un handicap mental;
- encourager les différentes fédérations sportives à généraliser l'organisation, au sein de leurs clubs

Binnen die organisatie begeleiden talrijke vrijwilligers en familieleden die atleten op en naast het terrein. Hun getuigenis is dus zeer waardevol om de dagelijkse moeilijkheden waarmee ze te maken hebben, te begrijpen.

Dit voorstel van resolutie vloeit voort uit die contacten met de «*Special Olympics*» en legt verschillende verzoeken voor aan de verschillende bevoegdheidsniveaus van ons land. Om er enkele te noemen:

- de invoering aan te moedigen van een adequatere telling van personen met een handicap;
- de integratie aan te moedigen van personen met een mentale handicap en van vertegenwoordigers van verenigingen die deze personen ondersteunen in besluitvormings- of adviesorganen op het gebied van sport, gezondheid, bestrijding van sociale uitsluiting en gelijke kansen;
- een geïntegreerde aanpak tussen de beleidsniveaus te bevorderen om personen met een mentale handicap beter te integreren in de arbeidsmarkt, met name via maatwerkbedrijven;
- na te denken over de invoering van een specifieke nomenclatuur binnen het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV) zodat zorgverstrekkingen die de fysieke mogelijkheden en autonomie (met name logopedie, ergotherapie, kinesitherapie) van patiënten met een mentale handicap verbeteren, beter worden terugbetaald;
- een label te ontwikkelen dat op basis van inclusieve criteria wordt toegekend aan infrastructuren die zijn aangepast aan de beoefening van sport of artistieke activiteiten door personen met een mentale handicap;
- de gemeenten aan te sporen een speciale prijs uit te loven voor personen met een mentale handicap bij de uitreiking van sportprijzen of bij artistieke wedstrijden, alsook voor hun begeleiders of animatoren; en om een dienst «handicontact» te ontwikkelen;
- verenigingen te ondersteunen die actief zijn op het gebied van sport, cultuur en mentale handicaps, teneinde het aantal reguliere sportclubs en culturele structuren die bereid zijn om sporters of kunstenaars met een mentale handicap te verwelkomen, aanzienlijk te verhogen;
- de verschillende sportfederaties aan te moedigen om in al hun aangesloten clubs informatiesessies te

affiliés, de sessions d'information relatives au handicap mental et aux formations qui s'y rapportent;

- encourager les différentes institutions culturelles à mettre en place davantage de séances dont l'accessibilité est augmentée à destination des personnes porteuses d'un handicap mental.

Cette proposition de résolution vise à rassembler le plus grand nombre de partis autour de cette question de la meilleure inclusion des personnes porteuses d'une déficience mentale. M. Dodrimont espère dès lors recueillir le plein soutien de la commission à l'occasion du vote.

III. DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme Ahallouch indique que son groupe a cosigné cette proposition de résolution et qu'il la soutiendra pleinement. Elle annonce néanmoins le dépôt de quelques amendements susceptibles de renforcer le texte sur certains points.

Mme Ryckmans déclare également soutenir pleinement la proposition de résolution. Son objectif et sa nécessité sont clairs. Des initiatives sont certainement nécessaires pour les personnes en situation de handicap mental. Elle signale également le dépôt de quelques amendements qui pourraient compléter la proposition de résolution.

M. Poelaert souligne que la proposition de résolution ne tient pas suffisamment compte des initiatives prises par les entités fédérées, alors qu'elle met en exergue le caractère transversal des recommandations. Il est ainsi question d'améliorer l'accès au sport et à la culture des personnes porteuses d'un handicap mental, alors qu'en Flandre en tout cas, une politique en matière de handisport a été lancée il y a quelque temps déjà et est soutenue et développée par l'autorité flamande. Cette dernière a en outre déjà pris de nombreuses initiatives relatives à l'accessibilité. Les développements de cette proposition de résolution ne font nullement mention de ces réalisations. L'intervenant estime par ailleurs que les recommandations poursuivent des objectifs trop vagues et ne s'appuient pas suffisamment sur l'analyse approfondie faite dans les développements.

En conclusion, M. Poelaert pense que cette proposition manque de transversalité, qu'elle est partielle et que ses recommandations sont trop vagues.

M. Dodrimont remercie les différents orateurs pour leurs interventions. Il précise que l'analyse sur laquelle se fondent les recommandations provient de témoignages tant du Nord que du Sud du pays. En effet, l'organisation

organiseren over mentale handicaps en opleidingen die daarmee verband houden;

- de verschillende culturele instellingen aan te moedigen om meer voorstellingen te organiseren die beter toegankelijk zijn voor personen met een mentale handicap.

Dit voorstel van resolutie heeft tot doel zo veel mogelijk partijen rond het probleem van een betere inclusie van personen met een mentale beperking bijeen te brengen. De heer Dodrimont hoopt daarom de volledige steun van de commissie te krijgen bij de stemming.

III. ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw Ahallouch geeft aan dat haar fractie dit voorstel van resolutie heeft medeondertekend en het ten volle zal steunen. Ze kondigt aan dat er niettemin een aantal amendementen werd ingediend die de tekst op bepaalde punten kunnen versterken.

Mevrouw Ryckmans verklaart het voorstel van resolutie eveneens ten volle te ondersteunen. Het doel en de noodzaak ervan zijn duidelijk. Er zijn zeker initiatieven nodig voor personen met een mentale handicap. Ze kondigt eveneens de indiening aan van een aantal amendementen die dit voorstel van resolutie kunnen vervolledigen.

De heer Poelaert wijst erop dat het voorstel van resolutie te weinig rekening houdt met de initiatieven die op het niveau van de deelstaten worden genomen, terwijl het voorstel toch het transversale karakter van de aanbevelingen onderstreept. Zo is er sprake van een betere toegang tot sport en cultuurbeleving voor personen met een mentale handicap, maar zeker in Vlaanderen is reeds geruime tijd een beleid inzake G-sport opgestart, dat door de Vlaamse overheid wordt ondersteund en ontwikkeld. Ook inzake toegankelijkheid heeft de Vlaamse overheid reeds heel wat initiatieven genomen. In de toelichting bij het voorstel van resolutie wordt nergens verwezen naar deze verwezenlijkingen. Anderzijds meent spreker dat de aanbevelingen te vage doelstellingen bevatten en te weinig verder bouwen op de uitgebreide analyse die in de toelichting wordt gemaakt.

Concluderend, is de heer Poelaert van oordeel dat het dit voorstel aan transversaliteit ontbreekt, eenzijdig is, en te vage aanbevelingen bevat.

De heer Dodrimont dankt de verschillende sprekers voor hun bijdragen. Hij legt uit dat de analyse waarop de aanbevelingen zijn gebaseerd, voortkomt uit getuigenissen uit het noorden én het zuiden van het land.

«*Special Olympics*» est active dans toutes les régions du pays et est même largement implantée au niveau international. Par conséquent, les observations qui sont à la base de la proposition de résolution sont très largement soutenues et sont motivées par une préoccupation globale pour l'intégration des personnes handicapées mentales. De nombreuses activités et organisations ne leur sont pas accessibles. Par son expérience personnelle, M. Dodrimont sait, par exemple, que dans les clubs de football locaux, il ne s'agit pas nécessairement d'une question d'infrastructure mais plutôt d'un manque de compétences nécessaires pour former correctement les personnes porteuses d'un handicap mental. La même observation s'applique également aux activités culturelles et à la vie associative en général.

C'est précisément sur ces éléments que la proposition de résolution souhaite attirer l'attention. Ceux qui regardent autour d'eux et qui sont d'accord avec ces observations sont invités à soutenir la proposition de résolution. Le Sénat est le lieu par excellence où l'on peut partager des expériences et échanger des points de vue sur cette question. En effet, la situation des personnes handicapées mentales doit faire l'objet d'une attention particulière dans tout le pays, en vue de leur intégration et de leurs possibilités de participation à tous les aspects de notre société.

M. Poelaert répond qu'il n'est nullement opposé à la proposition de résolution, mais qu'il estime nécessaire de tirer des enseignements des expériences déjà menées dans ce domaine. Selon lui, celles-ci ne sont pas suffisamment abordées dans le texte proposé et seraient susceptibles d'améliorer celui-ci.

IV. DISCUSSION DES CONSIDÉRANTS ET DU DISPOSITIF

A. Intitulé

Amendement n° 1

Mme Ahallouch dépose l'amendement n° 1 (doc. Sénat, n° 7-495/2) qui vise à remplacer, dans l'intitulé, le mot «intégration» par le mot «inclusion».

Mme Ahallouch renvoie à la justification écrite de l'amendement, qui porte également sur les amendements n°s 3 et 4.

M. Dodrimont déclare soutenir les amendements déposés par Mme Ahallouch.

De organisatie «*Special Olympics*» is immers actief in alle regio's van het land en is zelfs sterk verankerd op internationaal niveau. De vaststellingen die aan de basis liggen van het voorstel van resolutie worden dan ook breed gesteund en zijn ingegeven door een algemene bezorgdheid over de integratie van personen met een mentale handicap. Talrijke activiteiten en organisaties zijn niet toegankelijk voor hen. De heer Dodrimont weet bijvoorbeeld uit eigen ervaring dat bij plaatselijke voetbalclubs het niet noodzakelijk de infrastructuur is die een probleem vormt, maar dat er veeleer een gebrek is aan de nodige vaardigheden om personen met een mentale handicap een correcte vorming te geven. Dezelfde vaststelling geldt ook voor culturele activiteiten en voor het verenigingsleven in het algemeen.

Dit zijn precies de punten waarop het voorstel van resolutie de aandacht wil vestigen. Wie om zich heen kijkt en het eens is met deze vaststellingen, wordt uitgenodigd om dit voorstel van resolutie te steunen. De Senaat is de uitgelezen plaats om ervaringen te delen en standpunten uit te wisselen over deze kwestie. De situatie van personen met een mentale handicap moet immers bijzondere aandacht krijgen in heel het land, met het oog op hun integratie en hun mogelijkheden om deel te nemen aan alle aspecten van onze samenleving.

De heer Poelaert repliceert helemaal niet tegen het voorstel van resolutie te zijn, maar meent dat men moet leren uit de ervaringen die ter zake reeds bestaan. Deze komen zijns inziens te weinig aan bod in de voorgestelde tekst en kunnen hem beter maken.

IV. BESPREKING VAN DE CONSIDERANS EN HET DISPOSITIEF

A. Opschrift

Amendement nr. 1

Mevrouw Ahallouch dient amendement nr. 1 in (doc. Senaat, nr. 7-495/2) dat ertoe strekt om in het opschrift het woord «integratie» te vervangen door het woord «inclusie».

Mevrouw Ahallouch verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement, die ook geldt voor de amendementen nrs. 3 en 4.

De heer Dodrimont verklaart de amendementen van mevrouw Ahallouch te steunen.

L'amendement n° 1 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

B. Considérants

Point Y (nouveau)

Amendement n° 2

Mme Ahallouch dépose l'amendement n° 2 (doc. Sénat, n° 7-495/2) qui vise à compléter les considérants par un point Y (nouveau), rédigé comme suit: «Y. considérant la création d'une sous-commission interministérielle "Handicap" et plus spécifiquement la mise sur pied d'un groupe de travail "Statistiques" réunissant les administrations fédérales et interfédérales, chargé de recueillir les données chiffrées existantes sur la situation des personnes en situation de handicap,».

Mme Ahallouch renvoie à la justification écrite de l'amendement.

L'amendement n° 2 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

C. Dispositif

1) Point I.5

Amendement n° 3

Mme Ahallouch dépose l'amendement n° 3 (doc. Sénat, n° 7-495/2) qui vise à remplacer, dans le dispositif, au point I.5), le mot «intégration» par le mot «inclusion».

Mme Ahallouch renvoie à la justification écrite de l'amendement.

L'amendement n° 3 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

2) Point I.6

Amendement n° 4

Mme Ahallouch dépose l'amendement n° 4 (doc. Sénat, n° 7-495/2) qui vise à remplacer, dans le dispositif, au point I.6), les mots «de mieux intégrer les» par les mots «d'encourager l'inclusion des».

Amendement nr. 1 wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

B. Considerans

Punt Y (nieuw)

Amendement nr. 2

Mevrouw Ahallouch dient amendement nr. 2 in (doc. Senaat, nr. 7-495/2) dat ertoe strekt de considerans aan te vullen met een punt Y (nieuw), luidende: «Y. gelet op de oprichting van een interministeriële subcommissie "Handicap" en, meer specifiek, van een werkgroep "Statistieken", waarin federale en interfederale overheidsdiensten worden samengebracht om de bestaande cijfergegevens over de situatie van personen met een handicap te verzamelen,».

Mevrouw Ahallouch verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement.

Amendement nr. 2 wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

C. Dispositief

1) Punt I.5

Amendement nr. 3

Mevrouw Ahallouch dient amendement nr. 3 in (doc. Senaat, nr. 7-495/2) dat ertoe strekt om in punt I.5) van het dispositief het woord «integratie» te vervangen door het woord «inclusie».

Mevrouw Ahallouch verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement.

Amendement nr. 3 wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

2) Punt I.6

Amendement nr. 4

Mevrouw Ahallouch dient amendement nr. 4 in (doc. Senaat, nr. 7-495/2) dat ertoe strekt om in punt I.6) van het dispositief de woorden «om personen met een mentale handicap beter te integreren in de arbeidsmarkt» te vervangen door de woorden «om de inclusie van personen met een mentale handicap in de arbeidsmarkt aan te moedigen».

Mme Ahallouch renvoie à la justification écrite de l'amendement.

L'amendement n° 4 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

3) Point I.6bis (nouveau)

Amendement n° 5

Mmes Tahar et Ryckmans déposent l'amendement n° 5 (doc. Sénat, n° 7-495/2) qui vise à insérer, dans le dispositif, un point I.6bis (nouveau), rédigé comme suit: «6bis) de poursuivre le travail de sensibilisation auprès des employeurs et employeuses, notamment pour faire connaître les possibilités d'aménagements raisonnables des postes de travail et les aides disponibles;».

Mme Ryckmans indique que les amendements n°s 5 à 8 veulent élargir le spectre de la discussion. Dans les recommandations suggérées par la proposition de résolution, on parle de la participation aux événements culturels et sportifs, qui évidemment est très importante. Les amendements n°s 5 à 8 souhaitent également promouvoir l'intégration des personnes porteuses d'un handicap mental dans le monde du travail et dans le secteur de la santé. Ces amendements ont aussi un caractère transversal.

Mme Ryckmans renvoie à la justification écrite de l'amendement.

M. Dodrimont et Mme Ahallouch déclarent soutenir les amendements n°s 5 à 8.

Mme Goffinet estime également que les amendements déposés apportent une plus-value au texte et élargissent la portée de la proposition.

L'amendement n° 5 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

4) Point I.6ter (nouveau)

Amendement n° 6

Mmes Tahar et Ryckmans déposent l'amendement n° 6 (doc. Sénat, n° 7-495/2) qui vise à insérer, dans le dispositif, un point I.6ter (nouveau), rédigé comme suit: «6ter) de permettre des aménagements de temps de travail et d'organisation du travail ainsi que d'augmenter les quotas au sein des services publics et d'appliquer des sanctions en cas de non-respect;».

Mevrouw Ahallouch verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement.

Amendement nr. 4 wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

3) Punt I.6bis (nieuw)

Amendement nr. 5

De dames Tahar en Ryckmans dienen amendement nr. 5 in (doc. Senaat, nr. 7-495/2) dat ertoe strekt om in het dispositief een punt I.6bis (nieuw) in te voegen, luidende: «6bis) te blijven inzetten op bewustmaking bij werkgevers, meer bepaald door informatie te geven over de mogelijkheden van redelijke aanpassingen op de werkvloer en over de beschikbare hulp;».

Mevrouw Ryckmans geeft aan dat de amendementen nrs. 5 tot 8 bedoeld zijn om de reikwijdte van de bespreking te verruimen. De aanbevelingen in het voorstel van resolutie hebben betrekking op deelname aan cultuur- en sportevenementen, wat uiteraard heel belangrijk is. De amendementen nrs. 5 tot 8 zijn bedoeld om de integratie van personen met een mentale handicap op de werkvloer en in de gezondheidssector eveneens te bevorderen. Deze amendementen hebben ook een transversaal karakter.

Mevrouw Ryckmans verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement.

De heer Dodrimont en mevrouw Ahallouch verklaren dat ze de amendementen nrs. 5 tot 8 steunen.

Mevrouw Goffinet is eveneens van mening dat de ingediende amendementen een meerwaarde bieden aan de tekst en de draagwijdte van het voorstel verruimen.

Amendement nr. 5 wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

4) Punt I.6ter (nieuw)

Amendement nr. 6

De dames Tahar en Ryckmans dienen amendement nr. 6 in (doc. Senaat, nr. 7-495/2) dat ertoe strekt om in het dispositief een punt I.6ter (nieuw) in te voegen, luidende: «6ter) aanpassingen van de werktijden en de werkorganisatie mogelijk te maken, de quota in overheidsdiensten te verhogen en sancties toe te passen in geval van niet-naleving;».

Mme Ryckmans renvoie à la justification écrite de l'amendement et aux débats qui ont déjà eu lieu au Sénat afin d'avancer dans la mise en œuvre des quotas dans des services publics. Appliquer des sanctions est la seule possibilité en cas de non-respect de tels quotas. En tous cas, il s'agit d'un incitant pour renforcer une disposition qui vise à l'inclusion des personnes handicapées dans notre société. Sinon, la proportion de ces personnes dans les services publics n'augmente pas suffisamment.

L'amendement n° 6 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

5) Point I.6quater (nouveau)

Amendement n° 7

Mmes Tahar et Ryckmans déposent l'amendement n° 7 (doc. Sénat, n° 7-495/2) qui vise à insérer, dans le dispositif, un point I.6quater) (nouveau), rédigé comme suit: «6quater) de renforcer l'accès aux soins des personnes en situation de handicap;».

Mme Ryckmans renvoie à la justification écrite de l'amendement.

L'amendement n° 7 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

6) Point I.6quinquies (nouveau)

Amendement n° 8

Mmes Tahar et Ryckmans déposent l'amendement n° 8 (doc. Sénat, n° 7-495/2) qui vise à insérer, dans le dispositif, un point I.6quinquies) (nouveau), rédigé comme suit: «6quinquies) de rendre accessibles les services de santé sexuelle et reproductive aux femmes en situation de handicap;».

Mme Ryckmans renvoie à la justification écrite de l'amendement.

L'amendement n° 8 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

V. VOTE FINAL

L'ensemble de la proposition de résolution amendée est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Mevrouw Ryckmans verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement en naar de debatten die in de Senaat reeds hebben plaatsgevonden om verder te gaan met het invoeren van quota in overheidsdiensten. Het toepassen van sancties is de enige mogelijkheid in geval van niet-naleving van dergelijke quota. Het is in ieder geval een stimulans om een bepaling te versterken die de inclusie van personen met een handicap in onze samenleving beoogt. Anders zal het aandeel van personen met een handicap in overheidsdiensten niet voldoende toenemen.

Amendement nr. 6 wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

5) Punt I.6quater (nieuw)

Amendement nr. 7

De dames Tahar en Ryckmans dienen amendement nr. 7 in (doc. Senaat, nr. 7-495/2) dat ertoe strekt om in het dispositief een punt I.6quater) (nieuw) in te voegen, luidende: «6quater) zorgverlening toegankelijker te maken voor personen met een handicap;».

Mevrouw Ryckmans verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement.

Amendement nr. 7 wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

6) Punt I.6quinquies (nieuw)

Amendement n° 8

De dames Tahar en Ryckmans dienen amendement nr. 8 in (doc. Senaat, nr. 7-495/2) dat ertoe strekt om in het dispositief een punt I.6quinquies) (nieuw) in te voegen, luidende: «6quinquies) seksuele en reproductieve gezondheidsdiensten toegankelijk te maken voor vrouwen met een handicap;».

Mevrouw Ryckmans verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement.

Amendement nr. 8 wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

V. EINDSTEMMING

Het geamendeerde voorstel van resolutie in zijn geheel wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

Confiance a été faite à la rapporteuse pour la rédaction du présent rapport.

La rapporteuse,

Nadia EL YOUSFI.

Le président,

Mark DEMESMAEKER.

*
* *

**Texte adopté par la commission:
voir le doc. Sénat, n° 7-495/4.**

*
* *

Vertrouwen werd geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De rapporteur,

Nadia EL YOUSFI.

De voorzitter,

Mark DEMESMAEKER.

*
* *

**Tekst aangenomen door de commissie:
zie het doc. Senaat, nr. 7-495/4.**

*
* *